

weten

duiding bij het nieuws

next.
checkt

'Als de top minder verdient, zal de hele organisatie minder krijgen'

Dit zeiden bestuurders van verschillende organisaties in *NRC Handelsblad*

- Waar
- Grotendeels waar
- Grotendeels onwaar
- Onwaar

De aanleiding

Het kabinet vindt dat bestuurders in de (semi-)publieke sector opnieuw minder moeten gaan verdienen. Sinds januari 2013 mogen bestuurders maximaal 130 procent van het ministersalaris verdienen. Minister Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken, PvdA) wil nu de salarissen van topfuncties per 1 januari 2015 verder terugbrengen tot maximaal 100 procent van het ministersalaris. Bestuurders van verschillende organisaties zijn tegen een wet hiervoor, vorige week uitten ze hun zorgen aan de Tweede Kamer, die vandaag over het voorstel stemt. Het opmerkelijkste argument stond vorige week donderdag in *NRC Handelsblad*: „Als de top minder verdient, zal de hele organisatie op termijn minder salaris krijgen.”

Waar is het op gebaseerd?

Werkgeversorganisatie AWWN heeft een aantal leden die onder de nieuwe wet zullen vallen. Het AWWN schrijft in een brief aan de Tweede Kamer dat door de nieuwe wet ook het salaris van de gewone medewerker geraakt zal worden. Gerard Zaalberg, hoofd adviesteam belonen van AWWN, legt uit: „Vooraf bij een grote organisatie kan de topfunctionaris op of onder het loonniveau komen van iemand die een minder zware functie heeft.” Dit druist volgens Zaalberg in tegen het gevoel van eerlijkheid, want een zwaardere functie moet beter beloofd worden. Het gevolg is of dat alle lonen naar beneden moeten of dat er wordt afgevlakt.

Afvlakking betekent dat alleen de salarissen van mensen dichtbij de top worden verlaagd.

En, klopt het?

Als in de top de bestuurder minder gaat verdienen en op hetzelfde of een lager salarisniveau komt dan een lichtere functie, moeten de overige salarissen dus verlaagd worden om de verhoudingen te herstellen. Tenminste, dat is de theorie. Maar werkt het zo in de praktijk? De deskundigen die wij raadpleegden, vonden geen eerder onderzoek naar dit onderwerp. Ook de Raad van State schreef in het advies aan de Tweede Kamer dat nader onderzoek nodig is. Twee specialisten op economisch gebied gaan gedeeltelijk mee in de stelling, maar ze plaatsen kanttekeningen. Robert Dur, hoogleraar economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam: „Het geldt namelijk niet voor alle werknemers. Een topchirurg bij een ziekenhuis kan meer verdienen dan de directeur. Een brandweerman die gevaarlijk werk doet en veel nachtdiensten draait kan meer verdienen dan de manager.” Chirurgen en brandweermannen doen heel ander werk dan managers, specialistisch werk, en dat kan ook heel anders beloofd worden. De zorg is één van de sectoren die met de verlaging van salarissen te maken zal krijgen. Paul van der Heijden, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisdirecteuren, voorspelt dat in de zorg bij de bovenste 30 procent van de functies een salarisverlaging zal plaatsvinden. Dat

zijn dus niet alleen de topfunctionarissen, maar het is óók niet de hele organisatie. Bovendien kunnen de meeste lonen in Nederland niet zomaar omlaag worden gebracht. Veel lonen worden namelijk op basis van cao-overleg bepaald. De bestuurders voorspellen daarom spanningen bij een volgend cao-overleg: werkgevers zouden kunnen voorstellen salarissen te verlagen. Jochen Mierau, universitair docent economie aan de Rijksuniversiteit Groningen, plaatst daar vraagtekens bij: „Ik vraag me af of werkgevers dit gaan doen, zeker in de publieke sector waar werknemerssalariissen niet uit de zak van de baas komen.”

Conclusie

Door het gebrek aan wetenschappelijk onderzoek naar dit onderwerp is het lastig om een conclusie te trekken. Deskundigen denken dat als de beloning van de topfunctie binnen één categorie daalt, de lagere functies in dezelfde categorie ook minder salaris zullen krijgen. Maar dit geldt niet voor gespecialiseerde krachten. En daarnaast zitten veel salarissen aan een cao vast. Ook kan het zo zijn dat de verlaging van salaris tot een bepaald functieniveau gaat, zoals Van der Heijden bij de zorg voorziet. Samengevat: de bewering geldt voor een gedeelte van de organisatie, maar zal waarschijnlijk niet voor de hele organisatie gelden. Alles overziende beoordelen we de bewering daarom als **grotendeels onwaar**.

DIEDERIK HUFFELS

ILLUSTRATE: MARTIN TER VEEN

Marcel. Een rode japon tegen huiselijk geweld

Een druilerige ochtend in Amsterdam. Het land had nog geen mening over de breuk tussen roddelkoning Albert en zijn Onno. Peter R. de Vries was nog niet begonnen aan zijn ronde langs talkshows om kond te doen van de ernst en omvang van de bedreigingen die hem ten deel waren gevallen sinds hij een mening had over zwarte piet. Het aankondigde nieuws in de vorm van Koningin Máxima was onderweg naar hier, naar het Tropenmuseum, naar de viering van veertig jaar 'Blijf van m'n lijf'. De eerste plukjes belangstellenden stonden al over de dranghekken geleund, mobiele telefoons in de hand. Een wagen van de gemeentereiniging spoot het wegdek schoon, opdat de Koningin in ieder geval niet zou denken dat Amsterdam een smerige stad was. Het was een flitsbezoek, het hoogtepunt zou zich binnen afspeelen waar ze met een konink-

Wat Máxima ons wilde vertellen met deze combinatie bleef gissen

lijke vinger een nieuwe app voor slachtoffers van huiselijk geweld zou lanceren. De hulpverleenter uit wiens brein de app 'met chat- en dagboekfunctie' was ontsproten, was op het schoongespoten wegdek al een paar keer geïnterviewd. Ze omschreef haar vinding als 'nuttig'. Een app voor als je thuis in elkaar geslagen bent, het leek me dat de hulpverlening nu wel voldoende was gedigitaliseerd. Maar ik was de enige die zo dacht. De mensen om me heen focusten op andere zaken. „Aaah”, kreunde de vrouw naast me, toen de koningin uit een zwarte auto stapte. „Een rode japon van modehuis Natan en een bijpassende flaphoed van Fabienne Delvigne.” Het was een taal uit een andere wereld, toen Máxima uit beeld was verdwenen zei ze dat de combinatie al eerder had gezien, bij een bezoek aan Haarlem begin dit jaar. „Kleding is een statement, het is zo'n beetje de enige manier waarop ze zich kan uiten”, werd me verteld.

Maar wat de Koningin ons wilde vertellen met deze rode combinatie bleef gissen. „Rood is een vurige kleur, ik denk aan een statement.” Even later, de app voor slachtoffers van huiselijk geweld was gelanceerd, kwam ze weer naar buiten. Dit keer vergezeld van een hofdame die een paraplu boven de flaphoed hield. Twee keer zwaaien, toen reed ze weg. Naast me waren ze benieuwd wat Máxima die middag in Paleis Noordeinde, de Spaanse koning en koningin kwamen op bezoek, aan zou hebben. Misschien wel hetzelfde, opperde ik. „Uitgesloten”, werd er gezegd, „maar de gedachte is sympathiek.” Ik ging maar weer eens, als we op die toer gingen, was alles sympathiek.

MARCEL VAN ROOSMALEN